

Η ισότητα των φύλων μέσα από τη Δημιουργική γραφή

Παρασκευή Δ. Αθανασοπούλου

Απόφοιτη Μεταπτυχιακού Προγράμματος Δημιουργικής Γραφής, Ε.Α.Π.
ath.vivi@hotmail.com

Περίληψη

Εκπαιδευτικό σενάριο για τον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης 5 του ΟΗΕ στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Το εκπαιδευτικό σενάριο που προτείνεται στην παρούσα εργασία αφορά στην αξιοποίηση της Δημιουργικής γραφής σχετικά με τον Στόχο 5 Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, την ισότητα των φύλων. Η Δημιουργική γραφή μπορεί να αποτελέσει το εργαλείο για την ενδυνάμωση των δύο φύλων και την εκπαίδευσή τους με όρους, όπως τερματισμός κάθε μορφής διακρίσεων, εξάλειψη όλων των μορφών βίας, ισότιμες ευκαιρίες. Οι δραστηριότητες που προτείνονται στο παρόν διδακτικό σενάριο απευθύνονται σε μαθητές Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Λέξεις-κλειδιά: Ισότητα των Φύλων, Δημιουργική Γραφή, Έμφυλα Στερεότυπα, Στόχος 5 Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ.

1.Εισαγωγή

Από την πρώτη ψήφιση του νόμου για τις φυλετικές διακρίσεις, τον Μάρτιο του 1857, έως και την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου από τον ΟΗΕ, εν έτει 2024 η ισότητα των φύλων παραμένει διαχρονικό ζήτημα και θεμελιώδες δικαίωμα. Ειδικότερα, στο πρώτο κιόλας εξάμηνο της Βελγικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹, η θεματική της ισότητας των φύλων τέθηκε στο επίκεντρο. Αρχικά, ως ισότητα των φύλων ορίζεται η έλλειψη οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ ανθρώπων, σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους². Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο ορίζει την Ισότητα των Φύλων (EIGE)³ ως εξής: *με ίσα δικαιώματα, ευθύνες και ευκαιρίες για άνδρες και γυναίκες, κορίτσια και αγόρια*. Ήδη από την αρχαιότητα οι άνθρωποι έθεταν τα θεμέλια για ένα κοινωνικό γίνεσθαι με ισότητα και ισονομία. Στην Ελένη του Ευρυπίδη συναντάμε τον στίχο πως ίδιος είναι ο ουρανός για όλους τους ανθρώπους. Με την πάροδο των αιώνων, το ζήτημα αναδεικνύεται άλλοτε υψίστης σημασία κι άλλοτε πόλεμοι το επισκιάζουν. Αντιπροσωπευτικά είναι τα λόγια του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ: «Μπορεί να έχουμε έρθει όλοι με διαφορετικά καράβια, αλλά είμαστε όλοι στην ίδια βάρκα τώρα». Υπάρχουν ακόμα χώρες του κόσμου, όπου οι γυναίκες θεωρούνται κατώτερα όντα.

Ο δυσανάλογος αριθμός ανδρών-γυναικών και η υποεκπροσώπηση σε Τομείς όπως η Δικαιοσύνη, η Πολιτική, η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση κ.ά. αποδεικνύουν την επιτακτική ανάγκη υλοποίησης διδακτικών σεναρίων σε μαθητές όλων των ηλικιών, και δη των εφήβων μαθητών και μαθητριών, αναφορικά με την ισότητα των φύλων. Στο προκείμενο διδακτικό σενάριο προτείνονται δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής συνυφασμένες με τον Στόχο 5 Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ⁴, περί ισότητας των φύλων. Η Δημιουργική Γραφή θα αξιοποιηθεί ως εκπαιδευτικό εργαλείο κι εκπαιδευτική μέθοδος για να εκφραστούν οι

¹[Η Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ - Consilium (europa.eu)]

²[https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/search.html?page=70&Iq=%CE%99]

³[https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1059?language_content_entity=el]

⁴[<https://unric.org/el/%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%87%ce%bf%cf%83-5-%ce%b9%cf%83%ce%bf%cf%84%ce%b7%cf%84%ce%b1-%cf%84%cf%89%ce%bd-%cf%86%cf%85%ce%bb%cf%89%ce%bd/>]

μαθητές/μαθήτριες, να αποτυπώσουν τις σκέψεις τους αλλά και να ευαισθητοποιηθούν στο εν λόγω καίριο ζήτημα. Σύμφωνα με τη Βακάλη (2013), η δημιουργική γραφή είναι μία εκπαιδευτική μέθοδος με στόχο να μάθουν τα παιδιά (και οι ενήλικες) τεχνικές δημιουργικής γραφής ακόμα και από την προσχολική ηλικία με σκοπό τη δημιουργία δικών τους έργων. Σύμφωνα με τον Γρόσδο (2016), χρειάζεται ένα ερέθισμα για τη Δημιουργική Γραφή, ως εκ τούτου ο/η εκπαιδευτικός θα δώσει το εναρκτήριο λάκτισμα. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Hoffman (2000), η Δημιουργική Γραφή κινητοποιεί τη σκέψη και τη φαντασία των μαθητών, ώστε να μπου στη θέση των λογοτεχνικών χαρακτήρων και να κατανοήσουν τον τρόπο που νιώθουν και σκέφτονται.

2. Στοιχεία εφαρμογής

Το παρόν διδακτικό σενάριο δύναται να εφαρμοστεί στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, στη Β' Γυμνασίου, στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας, στην ενότητα 5: Συζητώντας για την εργασία και το επάγγελμα. Η εκτιμώμενη διάρκεια προσδιορίζεται σε δύο δραστηριότητες δύο-τεσσάρων ωρών. Το πρόγραμμα μπορεί να διαμορφωθεί ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών/μαθητριών.

3. Στόχοι – επιδιώξεις

Σκοπός του παρόντος εκπαιδευτικού σεναρίου είναι η άμβλυνση των ανισοτήτων, ο εκσυγχρονισμός των προτύπων, η εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης. Επιπρόσθετα, η ευαισθητοποίηση των μαθητών για τα φύλα, η ενίσχυση της κριτικής τους σκέψης, η ενδυνάμωση της συνεργασίας, η καλλιέργεια της πρωτοβουλίας και η υιοθέτηση θετικών στάσεων.

Στόχοι ως προς το γνωστικό αντικείμενο:

- Να παράξουν γραπτό και προφορικό λόγο σχετικά με τα επαγγέλματα.
- Να ορίζουν την ισότητα των φύλων και να εντοπίζουν πώς εμφανίζεται στα επαγγέλματα.

Στόχοι ως προς τη χρήση νέων τεχνολογιών:

- Να αναζητούν έρευνες και πληροφορίες σχετικά με τα επαγγέλματα του μέλλοντος μέσα από ασφαλείς πηγές του διαδικτύου.
- Να αναζητήσουν ενδεικτικά και τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ.
- Να αναπτύξουν τεχνολογικό εγγραμματισμό.

Στόχοι ως προς τη μαθησιακή διαδικασία:

- Να ενθαρρύνουν τους συνομιλητές τους για εποικοδομητικό διάλογο μέσα από ομαδοσυνεργατική μάθηση.
- Να αξιοποιήσουν τη συνεργατικότητα μέσα από αλληλεπίδραση.
- Να απορρίψουν προβληματικές στάσεις που ελλοχεύουν ρατσισμό.
- Να ενισχύσουν την ενσυναίσθησή τους.

4. Μεθοδολογία της διδασκαλίας

Οι προαναφερθέντες στόχοι θα επιτευχθούν μέσα από κοινωνικοπολιτικές θεωρίες μάθησης με ομαδοσυνεργατική μάθηση και βιωματική παρατήρηση, με την αξιοποίηση της Δημιουργικής Γραφής.

Μέσα από την επίλυση προβλημάτων, οι μαθητές θα αναλάβουν πρωτοβουλίες, όντας εν δυνάμει ενεργοί πολίτες της κοινωνίας, με στόχο να εξαλείψουν προκαταλήψεις του παρελθόντος και να θέσουν τα θεμέλια για ένα ισότιμο παρόν και μέλλον. Ακόμα, οι μαθητές θα είναι σε θέση να συγκρίνουν ιδέες, αξίες, στάσεις και συμπεριφορές και να τις συνδέσουν με δικά τους βιώματα, δικές τους εμπειρίες. Ακόμα, θα προτείνουν εναλλακτικές λύσεις και

θα αναστοχαστούν. Μέσω της διερευνητικής μάθησης, ο-η εκπαιδευτικός με τους-τις μαθητές-μαθήτριες θα επικεντρωθούν στην Τρίτη από τις αρχές της Unesco (1999), *πώς να ζει μαζί με τους άλλους*. Τέλος, οι μαθητές θα εξοικειωθούν με τη Δημιουργική Γραφή και θα επεξεργαστούν τον Στόχο 5, από τους 17 Βιώσιμους Στόχους του ΟΗΕ.

4.1. Οργάνωση τάξης/υλικοτεχνική υποδομή

Χωρίζουμε τους μαθητές σε μικρές ομάδες (των δύο ή τεσσάρων ατόμων, ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/μαθητριών) για να συνεργαστούν. Προτείνεται να κάνουν έρευνα για τη θέση της γυναίκας στην εκπροσώπηση σε διάφορους τομείς (σε ιστοσελίδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) και να αναζητήσουν έρευνες με στατιστικά στοιχεία. Στο τέλος των δραστηριοτήτων, θα προετοιμάσουν ερωτήσεις για μία συνέντευξη που θα έπαιρναν από μία προσωπικότητα που θα διαλέξει η κάθε ομάδα.

5. Διδακτικά βήματα

5.1. Πρώτη δραστηριότητα: Αυτός/Αυτή ή Αυτοί Νόμπελ; (Ισότητα στην Επιστήμη)

Μαθησιακή επιδίωξη: Να ενισχύσουν την ενεργητική τους ακρόαση και να ενδυναμώσουν την κριτική και δημιουργική τους σκέψη.

Εξέλιξη Δραστηριότητας: Ο/η εκπαιδευτικός στον ρόλο του εμπυχωτή χρησιμοποιεί τη λέξη Νόμπελ και ζητά από τους/τις μαθητές/μαθήτριες να αποτυπώσουν τις ιδέες τους με ονόματα που θυμούνται. Στη συνέχεια, θα καταγράψουν τα ονόματα σε χαρτί του μέτρου ή χρωματιστά χαρτόνια. Έπειτα, θα κάνουν έρευνα στο διαδίκτυο, αναζητώντας τρεις γυναικείες προσωπικότητες και τρεις ανδρικές που έμειναν στην ιστορία για τα Νόμπελ της Επιστήμης. Επίσης, θα αναζητήσουν έρευνες για τα επαγγέλματα του μέλλοντος. Θα καταγράψουν και τα επαγγέλματα, με στόχο να καταθέσουν τις απόψεις τους για το επάγγελμα που προτιμούν. Έπειτα, θα συντάξουν ερωτήσεις που θα ήθελαν να τους κάνουν (δραστηριότητα δημιουργικής γραφής), αν τους είχαν μπροστά τους. Επιπρόσθετα, μπορούν να συνδέσουν με τη δράση τους και τον Στόχο 5 από τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ. Στο τέλος, θα παρουσιάσει κάθε ομάδα τις ερωτήσεις της και θα ακολουθήσει συζήτηση περί δημιουργικότητας και ισότητας στην επιστήμη. Στόχος είναι να γίνουν ενεργητικοί ακροατές με κριτική και δημιουργική σκέψη.

5.2. Δεύτερη δραστηριότητα: 50 -50, μια ουτοπία; (Ισότητα στην Πολιτική)

Μαθησιακή επιδίωξη: Να καλλιεργήσουν ηθικές αξίες, να υιοθετήσουν θετικές στάσεις και να ενδυναμώσουν την ενσυναίσθησή τους.

Εξέλιξη Δραστηριότητας: Αρχικά, χωρίζουμε τους μαθητές σε δυάδες και τους αναθέτουμε ρόλους, από σπουδαίες πολιτικές προσωπικότητες εκατέρωθεν φύλων. Αφού αναζητήσουν μερικές πληροφορίες για τη ζωή τους και την πολιτική τους πορεία, θα κληθούν να προετοιμάσουν μικρά σενάρια για δραματοποίηση. Αξιοποιώντας τη θεωρία του Batson (2009) για την ενσυναίσθηση, που είναι θεμελιώδης πτυχή της κοινωνικής ανάπτυξης των παιδιών και δύνανται να κατανοήσουν τον «Άλλο», εκδηλώνοντας φιλοκοινωνική συμπεριφορά. Με στόχο να επικεντρωθούν στα soft skills, που θα συναντήσουν στη μελλοντική επαγγελματική τους ζωή, θα δομήσουν τα σενάρια σε τρεις φάσεις. Αφού προηγηθεί το brainstorming για επιλογή των προσωπικοτήτων, θα ακολουθήσει η έρευνα και αναζήτηση. Θα κληθούν να επιστρατεύσουν τη φαντασία τους και να εντάξουν στα σενάρια τους ένα χαρακτηριστικό από τη δική τους ζωή, αλλά και πώς ονειρεύονται να αλλάξουν οι ίδιοι τον κόσμο προς το καλύτερο. Μπορούν να επιστρατευτούν και οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ. Ενδεικτικά, η αξιοποίηση σκηνικού χώρου αλλά και μουσικής

